

Jarosław Poteralski

Uniwersytet Szczeciński

DOTACJE NA ROZPOCZĘCIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ DLA OSÓB BEZROBOTNYCH W SYSTEMIE INSTRUMENTÓW RYNKU PRACY – – POZIOM REGIONALNY

Wprowadzenie

Dotacje dla osób bezrobotnych od kilku lat stanowią znaczącą pozycję w instrumentarium instytucji rynku pracy w Polsce. Od 2007 r. z tej formy aktywizacji zawodowej skorzystało blisko 265 tys. osób. Dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej stanowią narzędzie specyficzne, ich podstawowym celem jest samozatrudnienie i cel ten z pewnością jest osiągany, gdyż dotacje, wraz z refundacjami, jako jedyne charakteryzują się 100% wskaźnikiem efektywności zatrudnieniowej. Dotacje te stanowią jednak poważną pozycję wśród wydatków ponoszonych z Funduszu Pracy, a kwoty przeznaczane na jednego beneficjenta zaliczają tę formę pomocy do tych, które charakteryzują się najwyższą efektywnością kosztową. W opracowaniu podjęto próbę analizy miejsca dotacji dla osób bezrobotnych w systemie instrumentów rynku pracy w Polsce, w szczególności, kształtowania się wydatków na ten cel oraz ich efektywności zarówno na poziomie ogólnopolskim, jak i regionalnym. Analiza obejmuje okres od 2007 r. do 2011 r.

Głównym źródłem informacji były statystyki i opracowania Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej oraz raport „Badanie ogólnopolskie nt. stosowanej aktywizacji zawodowej bezrobotnych, jaką jest przyznawanie środków Funduszu Pracy na podjęcie działalności gospodarczej”.

Dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej w systemie instrumentów rynku pracy w Polsce

Zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej są realizowane na podstawie uchwalanego przez Radę Ministrów Krajowego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia, a także inicjatyw samorządu gminy, powiatu, województwa i partnerów społecznych. Na poziomie regionalnym samorządy województw corocznie przygotowują regionalne plany działań, uwzględniające specyfikę regionalnego rynku pracy. Do najważniejszych instytucji rynku pracy, realizujących zadania określone w ustawie należą publiczne służby zatrudnienia, które tworzą organy zatrudnienia wraz z powiatowymi i wojewódzkimi urzędami pracy, urzędem obsługującym ministra właściwego do spraw pracy oraz urzędami wojewódzkimi¹.

Do głównych zadań samorządu województwa w zakresie polityki rynku pracy należą:

- określanie i koordynowanie regionalnej polityki rynku pracy,
- podział posiadanych środków Funduszu Pracy, z uwzględnieniem kierunków i priorytetów określonych w regionalnym planie działań na rzecz zatrudnienia.

Z kolei do zadań samorządu powiatu w zakresie polityki rynku pracy należą:

- opracowywanie i realizacja programu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy,
- pozyskiwanie i gospodarowanie środkami finansowymi na realizację zadań z zakresu aktywizacji lokalnego rynku pracy,
- udzielanie pomocy bezrobotnym i poszukującym pracy w znalezieniu pracy przez pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe i informację zawodową oraz pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy,
- inicjowanie, organizowanie i finansowanie usług i instrumentów rynku pracy.

Środki z Funduszu Pracy są przekazywane samorządom województw i powiatów przez ministra właściwego do spraw pracy. Kwoty środków, jakie mogą być wydatkowane w roku budżetowym na realizację programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej oraz innych fakultatywnych zadań w województwie są ustalane przez ministra

¹ Ustawa z 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, Dz.U. 2008, nr 69, poz. 415 z późn. zm.

właściwego do spraw pracy według szczegółowego algorytmu określonego w drodze rozporządzenia. Na poziomie powiatów kwoty przyznawane na realizację zadań ustalane są przez zarząd województwa według kryteriów określonych przez sejmik województwa. Decydujące znaczenie mają:

- skala napływów do bezrobocia i odpływów z bezrobocia,
- udział osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w ogólnej liczbie bezrobotnych,
- stopa bezrobocia,
- wskaźnik efektywności realizowanych usług lub instrumentów rynku pracy,
- kwoty środków Funduszu Pracy przeznaczone w powiecie na realizację projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Powiatowe urzędy pracy są dysponentem środków z Funduszu Pracy na poziomie rynku lokalnego, przede wszystkim podejmują decyzje odnoszące się do udzielenia pomocy poszczególnym beneficjentom. Tak jest również w przypadku dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

Dofinansowanie wyposażenia miejsca pracy, podjęcia działalności gospodarczej, kosztów pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa, w skrócie nazywane dalej dotacjami, stanowi jeden z instrumentów rynku pracy. Zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy „[...] starosta z Funduszu Pracy może przyznać bezrobotnemu jednorazowo środki na podjęcie działalności gospodarczej, w tym na pokrycie kosztów pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa związane z podjęciem tej działalności, w wysokości określonej w umowie, nie wyższej jednak od 6-krotnej wysokości przeciętnego wynagrodzenia”². Do 2008 r. maksymalna wysokość dotacji wynosiła 5-krotność miesięcznego wynagrodzenia. Szczegółowe warunki i tryb przyznawania bezrobotnemu jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej określa minister właściwy do spraw pracy w drodze rozporządzenia. Rozwiązania mają charakter ogólnopolski, ale realizację zadań w kontekście pojedynczych beneficjentów dotacji prowadzą powiatowe urzędy pracy.

² Art. 46, ust. 1 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, Dz.U. 2008, nr 69, poz. 415.

Wykorzystanie dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej dla osób bezrobotnych w Polsce w latach 2007-2011

Dotacje na podjęcie działalności gospodarczej przez osoby bezrobotne należą do aktywnych form zwalczania bezrobocia. W tab. 1 przedstawiono, jak w latach 2007-2011 kształtowały się wydatki z Funduszu Pracy, ze szczególnym uwzględnieniem form pasywnych, do których należą zasiłki i świadczenia, jak również form aktywnych, do których zalicza się m.in. dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

Tabela 1

Podstawowe kategorie wydatków z Funduszu Pracy w Polsce w latach 2007-2011 (mln zł)

Kategoria	Lata				
	2007	2008	2009	2010	2011
Wydatki ogółem	5 367,2	5 753,1	11 245,0	12 376,4	8 751,4
Zasiłki i świadczenia	2 267,8	1 911,0	4 504,1	5 013,7	4 796,2
Aktywne formy ogółem	2 709,6	3 362,4	6 204,8	6 747,9	3 327,6
W tym środki na podjęcie działalności gospodarczej	536,7	699,0	1 092,5	1 389,1	419,9
Pozostałe wydatki	389,8	479,7	536,1	614,8	627,6

Źródło: Przychody i wydatki z Funduszu Pracy w latach 2005-2011r. plan 2012, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, www.mpips.gov.pl (15.09.2012 r.).

W latach 2007-2011 nastąpił wzrost wydatków ogółem z Funduszu Pracy o około 63%. W 2007 r. wynosiły one 5,3 mld zł, a w 2011 r. 8,7 mld zł. Należy jednak zauważyć, że w latach 2009 i 2010 były one zdecydowanie wyższe niż w pozostałych latach. Największy wzrost wydatków zaobserwowano w 2009 r. w porównaniu do roku poprzedniego, gdyż wyniósł on blisko 100%. W 2011 r. nastąpił znaczący spadek wydatków z Funduszu Pracy ogółem w porównaniu do roku poprzedniego, wynoszący blisko 30%.

W latach 2007-2010 wydatki na aktywne formy walki z bezrobociem stanowiły ponad połowę wszystkich wydatków z Funduszu Pracy, najwięcej w 2008 r. – 58% wszystkich wydatków. Odsetek ten uległ znaczącemu obniżeniu w 2011 r., gdyż wyniósł jedynie 38%. W ujęciu absolutnym wydatki na aktywne formy zwalczania bezrobocia zmieniały się w podobnym tempie, jak wydatki z Funduszu Pracy ogółem. Do 2010 r. obserwowano ich wzrost – największy zanotowano w 2009 r. w

stosunku do roku poprzedniego, natomiast w 2011 r. w porównaniu do 2010 r. wydatki na aktywne formy zwalczania bezrobocia spadły o połowę. Spadek ten był zatem większy niż w przypadku wydatków ogółem.

Szczególną kategorię wśród wydatków na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu stanowiły dotacje na podjęcie działalności gospodarczej przez osoby bezrobotne. Podobnie jak w przypadku kategorii omówionych wyżej, w latach 2007-2010 również wydatki na dotacje rosły. W 2007 r. na tę formę aktywizacji osób bezrobotnych poniesiono wydatki na poziomie około 536 mln zł, natomiast w 2010 r. były wyższe o blisko 160% i wynosiły około 1,39 mld zł. Wzrost wydatków obserwowany w 2009 r. wynikał ze zmian w przepisach, w myśl których podniesiono maksymalną wysokość dotacji dla osoby bezrobotnej z wysokości 5-krotności do 6-krotności przeciętnego wynagrodzenia. W kolejnym roku zanotowano znaczący spadek wydatków na dotacje dla osób bezrobotnych, wynoszący blisko 70%. Należy również podkreślić, że wydatki na ten cel w 2011 r. były niższe w porównaniu do 2007 r. o 21,7%.

W celu określenia roli dotacji w polityce rynku pracy w tab. 2 przedstawiono, jak kształtowała się struktura wydatków z Funduszu Pracy na aktywne instrumenty rynku pracy w latach 2007-2011.

Tabela 2

Struktura wydatków na aktywne instrumenty rynku pracy z Funduszu Pracy w latach 2007-2011 (%)

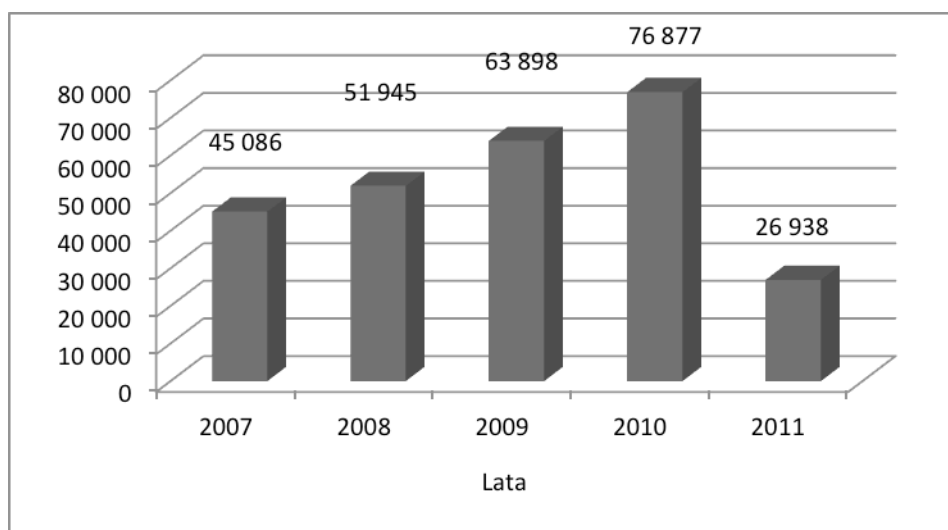
Kategoria	Lata				
	2007	2008	2009	2010	2011
Szkolenia	10,47	8,82	6,27	4,71	2,59
Prace interwencyjne	8,44	6,18	2,97	3,33	5,61
Roboty publiczne	7,00	7,82	5,49	7,28	4,61
Środki na podjęcie działalności gospodarczej	21,09	22,00	18,19	21,31	13,09
Wyposażenie stanowisk pracy	14,20	12,07	8,56	12,58	5,37
Aktywizacja absolwentów, staże stypendia	27,40	29,00	22,50	31,94	28,94
Przygotowanie zawodowe	8,44	11,02	2,14	0,00	0,00
Stażę dyplomowe lekarzy i pielęgniarów	0,00	0,00	9,45	10,29	22,37
Koszty kształcenia młodocianych pracowników	0,00	0,00	4,23	5,06	8,82
Pozostałe	2,97	3,09	20,20	3,50	8,60
Razem	100	100	100	100	100

Źródło: Ibid.

Największym udziałem wśród aktywnych form zwalczania bezrobocia w Polsce w analizowanym okresie charakteryzowały się wydatki na aktywizację absolwentów, staże oraz stypendia. Ich udział w latach 2007-2011 utrzymywał się na zbliżonym poziomie około 27-30%.

Wydatki na podjęcie działalności gospodarczej przez osoby bezrobotne w latach 2007-2010 stanowiły drugą kategorię wśród aktywnych instrumentów rynku pracy, stanowiąc około 1/5 wszystkich wydatków ponoszonych na te formy aktywizacji z Funduszu Pracy, jednak, jak już wcześniej wspomniano, w 2011 r. nastąpił znaczący spadek wielkości tych wydatków, co znalazło odzwierciedlenie w ich udziale, który osiągnął najniższy w analizowanym okresie poziom około 13%.

Znaczenie dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej dla osób bezrobotnych w latach 2007-2010 zostało potwierdzone danymi wskazującymi na wzrost wydatków na ten cel, jak również stale utrzymującym się ich znaczącym udziałem wśród aktywnych form zwalczania bezrobocia. Na rys. 1 przedstawiono, jak kształtowała się w latach 2007-2011 liczba osób bezrobotnych, korzystających z tego instrumentu rynku pracy.



Rys. 1. Liczba bezrobotnych, którym przyznano środki na działalność gospodarczą w Polsce w latach 2007-2011

Źródło: Opracowanie własne na podstawie comiesięcznych statystyk Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, www.psz.praca.gov.pl (15.09.2012).

Jak wynika z danych przedstawionych na rys. 1, w latach 2007-2010 liczba beneficjentów dotacji na podjęcie działalności gospodarczej znacząco wzrosła. W 2007 r. z dotacji w skali całego kraju skorzystało około 45 tys. osób. W kolejnych latach liczba ta systematycznie rosła, po czym w 2010 r. osiągnęła blisko 77 tys. Wzrost liczby bezrobotnych w tym okresie wyniósł 70,5%. W 2011 r. liczba beneficjentów pomocy była zdecydowanie niższa zarówno w porównaniu do roku poprzedniego, jak również 2007 r. Liczba osób, które skorzystały z tej formy pomocy w 2011 r. wyniosła niespełna 27 tys. w skali kraju i była o około 65% niższa niż w roku poprzednim i około 40% niższa w porównaniu do 2007 r. Jest to z pewnością wynikiem ograniczonej ilości środków przeznaczonych w 2011 r. z Funduszu Pracy na ten cel.

W podsumowaniu należy zauważyć, że w całym analizowanym okresie zarówno liczba beneficjentów, jak i kwota przeznaczona na dotacje dla bezrobotnych zamierzających rozpocząć własną działalność gospodarczą były znaczące. W okresie od 2007 r. do 2011 r. z tej formy pomocy skorzystało blisko 265 tys. osób, wykorzystując środki o łącznej wartości około 4,1 mld zł. Skala zjawiska jest bardzo duża, ponieważ szacuje się, że przedsiębiorstwa zakładane dzięki środkom z dotacji dla osób bezrobotnych stanowiły około 25% wszystkich nowo zarejestrowanych działalności w latach 2008-2010³.

Efektywność dotacji dla osób bezrobotnych w ujęciu ogólnopolskim i regionalnym

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, główny dysponent środków Funduszu Pracy, stosuje dwa podstawowe wskaźniki efektywności wykorzystania instrumentów rynku pracy – należą do nich wskaźnik efektywności zatrudnieniowej oraz wskaźnik efektywności kosztowej.

Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej nazywany jest również wskaźnikiem ponownego zatrudnienia i liczony jest jako stosunek liczby osób, które po zakończeniu udziału w określonej formie aktywizacji w okresie do 3 miesięcy uzyskały zatrudnienie, inną pracę zarobkową lub podjęły działalność na własny rachunek, do liczby osób, które zakończyły udział w danej formie aktywizacji.

Wskaźnik efektywności kosztowej, nazywany wskaźnikiem kosztu ponownego zatrudnienia, liczony jest jako stosunek kwoty poniesionych wydatków na

³ Badanie ogólnopolskie nt. stosowanej formy aktywizacji zawodowej bezrobotnych, jaką jest przyznanie środków Funduszu Pracy na podjęcie działalności gospodarczej, EU-Consult na zlecenie MPiPS, Gdańsk, listopad 2011, s. 16.

daną formę aktywizacji do liczby osób, które po zakończeniu w niej udziału uzyskały w okresie do 3 miesięcy zatrudnienie, inną pracę zarobkową lub podjęły działalność na własny rachunek.

W tab. 3 przedstawiono, jak w latach 2007-2011 kształtowały się podstawowe wskaźniki efektywności dla dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej w porównaniu do średniej dla wszystkich aktywnych form zwalczania bezrobocia. Dodatkowo, w celu podkreślenia specyfiki dotacji w instrumentarium polityki rynku pracy uwzględniono tzw. koszt uczestnictwa osoby bezrobotnej w danej formie aktywizacji. Wskaźnik ten pokazuje, jaki był średni wydatek z Funduszu Pracy na osobę uczestniczącą w danej formie aktywizacji. Obejmuje on wszystkich bezrobotnych, niezależnie od tego, czy ich uczestnictwo w danej formie aktywizacji zakończyło się podjęciem zatrudnienia bądź samozatrudnieniem.

Tabela 3

Efektywność kosztowa i zatrudnieniowa dotacji oraz instrumentów ogółem w latach 2007-2011

Kategoria	Lata				
	2007	2008	2009	2010	2011
Dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej					
Efektywność zatrudnieniowa (%)	100%	100%	100%	100%	100%
Efektywność kosztowa (zł)*	11 904	13 402	17 102	18 036	16 082
Koszt uczestnictwa (zł)*	11 904	13 402	17 102	18 036	16 082
Wszystkie instrumenty ogółem					
Efektywność zatrudnieniowa (%)	57%	56%	53,2%	54,2%	55,7%
Efektywność kosztowa (zł)*	6 680	9 147	11 590	12 948	9 020
Koszt uczestnictwa (zł)*	3 713	4 769	5 865	6 750	6 357

* Kwoty zaokrąglono do pełnych zł.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie raportów Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej za lata 2007-2011, www.mpips.gov.pl (15.09.2012).

Biorąc pod uwagę wartości średnie dla wszystkich aktywnych form walki z bezrobociem można zauważyć, że wskaźnik efektywności zatrudnieniowej kształtował

się w Polsce w latach 2007-2011 na poziomie około 55%. Oznacza to, że wśród wszystkich osób uczestniczących w aktywnych formach zwalczania bezrobocia niewiele ponad połowa znajdowała zatrudnienie, inną pracę zarobkową lub podejmowała działalność na własny rachunek. Z kolei efektywność kosztowa w przypadku, kiedy uczestnictwo osoby bezrobotnej kończyło się znalezieniem pracy lub samozatrudnieniem zmieniała się w analizowanym okresie od 6680 zł w 2007 r. do około 9000 zł w 2011 r. Koszt ponownego zatrudnienia na 1 osobę uczestniczącą w aktywnych formach zwalczania bezrobocia był najwyższy w latach 2009 oraz 2010. W pierwszym przypadku znalezienie pracy lub samozatrudnienie osoby bezrobotnej wymagało nakładów z Funduszu Pracy na poziomie 11 590 zł, w drugim blisko 13 000 zł. Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej na poziomie około 55% w analizowanym okresie oznaczał jednak, że nie wszystkie osoby uczestniczące w aktywnych formach zwalczania bezrobocia znajdowały zatrudnienie. Oznaczało to, że wydatki ponoszone na ten cel z Funduszu Pracy nie zawsze prowadziły do podstawowego celu, jakim jest podjęcie pracy przez osobę bezrobotną. Jak wynika z danych przedstawionych w tab. 3, koszt ten w latach 2007-2011 wzrósł o około 71%. W 2007 r. na każdą osobę uczestniczącą w aktywnych formach zwalczania bezrobocia z Funduszu Pracy wydatkowano około 3700 zł, natomiast w 2011 r. kwota ta wynosiła już około 6300 zł.

W przypadku dotacji na podjęcie działalności gospodarczej przez osobę bezrobotną wskaźniki efektywności zatrudnieniowej oraz kosztowej kształtowały się zupełnie inaczej. Dotacje są bowiem, obok refundacji, jedynym instrumentem aktywnej polityki rynku pracy, która charakteryzuje się 100% efektywnością zatrudnieniową. W statystykach instytucji rynku pracy jest to wskaźnik imponujący, najwyższy z możliwych, ale jednocześnie wynikający ze specyfiki tych form. Środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej w wysokości 6-krotnego przeciętnego wynagrodzenia były zawsze przeznaczane na samozatrudnienie osoby bezrobotnej i przekazywane jej bezpośrednio na zakup niezbędnych środków (głównie środków trwałych). Przy 100% wskaźniku efektywności zatrudnieniowej zachodzi również równość dwóch kolejnych wskaźników, którymi są wskaźnik efektywności kosztowej oraz wskaźnik kosztu uczestnictwa bezrobotnych w tej formie aktywizacji. W latach 2007-2008 na każdą osobę, która ze środków Funduszu Pracy zakładała własną działalność gospodarczą przypadało średnio w skali kraju odpowiednio 11 904 zł i 13 402 zł. Wówczas wysokość dotacji odpowiadała maksymalnie 5-krotności średniego wynagrodzenia. W trzech kolejnych latach analizowanego okresu wydatki te były wyższe, gdyż podniesiono maksymalną wysokość dotacji do poziomu 6-krotności przeciętnego wynagrodzenia. W 2009 r.

wysokość dotacji udzielonej bezrobotnemu na rozpoczęcie działalności gospodarczej wynosiła średnio 17 102 zł, w kolejnych dwóch latach odpowiednio 18 036 zł i 16 082 zł.

Maksymalna wysokość dotacji dla osoby bezrobotnej była wyrażana jako wielokrotność przeciętnego wynagrodzenia, jednak o rzeczywistej wysokości dotacji dla konkretnej osoby decydowano na poziomie poszczególnych powiatowych urzędów pracy. Wielkości te mogły się zatem różnić w zależności od nakładów inwestycyjnych przewidywanych przez beneficjentów i ostatecznych decyzji komisji powoływanych w poszczególnych urzędach. W tab. 4 zaprezentowano statystyki, jak w poszczególnych województwach kształtowało się rzeczywiste wykorzystanie dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej w przeliczeniu na jednego beneficjenta. Jak wynika z tej tabeli, efektywność kosztowa dotacji dla osób bezrobotnych w badanym okresie w poszczególnych województwach nie była identyczna pomimo jednolitych norm prawnych obowiązujących w całym kraju. Największą dysproporcję w analizowanym okresie zaobserwowano w latach 2007 oraz 2011.

Tabela 4

Efektywność kosztowa dotacji według województw w latach 2007-2011

Kategoria	Lata				
	2007	2008	2009	2010	2011
Efektywność kosztowa (zł)					
Polska ogółem	11 904	13 402	17 102	18 036	16 082
Dolnośląskie	12 416	13 445	17 240	17 982	15 902
Kujawsko-pomorskie	11 342	13 580	16 925	18 262	17 232
Lubelskie	12 054	13 617	17 855	18 673	16 831
Lubuskie	10 543	12 048	15 396	16 299	15 348
Łódzkie	12 039	13 878	17 330	18 752	16 380
Małopolskie	11 893	13 306	16 681	17 735	15 282
Mazowieckie	11 151	13 566	17 356	18 194	17 801
Opolskie	11 904	13 510	16 946	17 659	16 546
Podkarpackie	11 922	13 125	17 183	18 098	14 897
Podlaskie	11 783	13 300	17 328	18 559	16 692
Pomorskie	12 650	13 215	17 135	18 072	15 154
Śląskie	11 970	13 403	17 374	18 634	16 082
Świętokrzyskie	11 686	13 229	16 708	17 073	15 656
Warmińsko-mazurskie	12 005	13 600	16 990	18 027	15 961

cd. tabeli 4

Wielkopolskie	11 789	13 206	15 923	16 760	14 455
Zachodniopomorskie	13 162	13 434	18 737	19 065	17 600
Różnica maks.-min. (zł)	2 619	1 830	3 341	2 766	3 346
Różnica maks.- min. (%)	24,84	15,19	21,70	16,97	23,15

Kwoty zaokrąglono do pełnych zł.

Źródło: Ibid.

W 2007 r. różnica pomiędzy największą wartością wskaźnika efektywności kosztowej dla dotacji, zanotowaną w województwie zachodniopomorskim, a najmniejszą, zaobserwowaną w województwie lubuskim wynosiła 2619 zł, co stanowiło blisko 25%. W 2011 r. najwyższa średnia kwota dotacji została zanotowana w województwie mazowieckim, najniższa w Wielkopolsce. W pierwszym przypadku osoba bezrobotna korzystająca z tej formy aktywizacji otrzymywała średnio około 17 800 zł, w drugim 14 455 zł. W ujęciu absolutnym różnica wynosiła 3346 zł.

Podsumowanie

Dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej przez osoby bezrobotne stanowią szczególnie instrument rynku pracy, z którego w latach 2007-2011 w skali całego kraju skorzystało blisko 265 tys. osób, a wydatki z Funduszu Pracy poniesione na ten cel osiągnęły wartość 4 mld zł. Prawdziwy boom związany z przyznawaniem dotacji miał miejsce w latach 2008-2010, a od 2011 r. wydatki, liczba beneficjentów oraz udział dotacji w aktywnych formach zwalczania bezrobocia wyraźnie zmalały.

Wysokość dotacji wynosząca maksymalnie 6-krotność przeciętnego wynagrodzenia, w rzeczywistości, w przypadku każdego beneficjenta była określana na poziomie poszczególnych powiatowych urzędów pracy i uzależniona od wnioskuwanej przez niego kwoty oraz decyzji komisji przyznającej środki. Konsekwencją tego było znaczące zróżnicowanie wysokości dotacji, co jest widoczne już na podstawie danych dla poszczególnych województw.

SUBSIDIES FOR THE UNEMPLOYED ON STARTING BUSINESS ACTIVITY IN THE SYSTEM OF LABOUR MARKET INSTRUMENTS – REGIONAL LEVEL

Summary

For several years subsidies for the unemployed have been one of the main instruments adopted by institutions operating on labour market in Poland. At the same time, they are particularly popular among the unemployed. Nearly 265 000 people have used this form of vocational activation since 2007. Subsidies on starting business activity are specific tool. Their main aim is to promote self-employment and it is beyond any doubt that this objective has been accomplished as subsidies, along with refunds, are the only instruments characterized by 100% effectiveness as far as employment is concerned. Nevertheless, Labour Fund incurs considerable expenditure on subsidies on starting business activity, and spending per beneficiary is considered the form of assistance characterized by the highest cost-effectiveness. The article attempts to analyze the importance of subsidies in the system of labour market instruments used in Poland, both in a macro and mezo-economic perspective, as well as analyze expenditures on this objective and their efficiency. The analysis covers the period from 2007 to 2011.

Information was collected mainly from statistics and compilations published by the Ministry of Labour and Social Policy as well as report entitled "All-Poland survey on vocational activation designed for the unemployed, i.e. resources for starting business activity provided by Labour Fund".